

Список використаної літератури

1. Освітньо-професійна програма «Стоматологія». Другого (магістерського) рівня вищої школи за спеціальністю 221 Стоматологія. Полтава, 30 серпня 2019 р.
2. Смаглюк Л. В. Академічна історія хвороби з ортодонтії / Л. В. Смаглюк, Н. В. Куліш, А. Є. Карасюнок. – Полтава: Бліц Стайл, 2017. – 124 с.
3. Смаглюк Л. В. Базовий курс з ортодонтії: навчальний посібник для студентів, лікарів-інтернів і практикуючих лікарів / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, А. М. Білоус. – Полтава: Бліц Стайл, 2019. – 195 с.
4. Смаглюк Л. В. Пропедевтика ортодонтії / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, А. В. Ляховська. – Полтава: Копі Центр А. Ткаліч, 2021. – 202 с.

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИСТЬ ЯК ЗАПОРУКА ФОРМУВАННЯ НОВОЇ МОДЕЛІ СУЧАСНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Совгіря С.М., Бабенко В.І., Грінько Р.М., Задворнова А.П., Прилуцький О.К., Сербін С.І.*

Полтавський державний медичний університет

*Донецький національний медичний університет (м. Кропивницький)

Україна тепер – це країна європейської спільноти, громадяни якої мають уміти інтегруватись у соціальний, науковий, освітній простір сучасності. Тому вища українська освіта змінює парадигму з предметоорієнтованої на студентоцентричність як запоруку формування нової конкурентоспроможної моделі навчання.

Ключові слова: студентоцентризм, медична освіта, компетенції, формування лідерства.

Ukraine is now a country of the European community, whose citizens must be able to integrate into the modern social, scientific, and educational space. Therefore, higher Ukrainian education is changing the paradigm from subject-oriented to student-centered, as a key to the formation of a new competitive model of education.

Keywords: student-centeredness, medical education, competencies, leadership formation.

Як показують реалії сучасності, дуже важливим є формування особистості, яка має лідерські якості, уміє працювати в команді, володіє компетенціями, здатними на визначення проблеми і знаходження й реалізацію шляхів їх розв'язання [1;4]. Це стосується вищої освіти незалежно від галузі подальшого застосування. Сучасна система вищої освіти України ставить завдання постійно покращувати й оновлювати форми і методи навчання. Основними векторами державної політики в розвитку вищої освіти стали особистісна орієнтація, зростання якості освіти, оновлення її змісту і форм, запровадження інноваційних технологій навчання, інтеграція вітчизняної освіти в європейський і світовий освітні простори [2;3].

Раніше в Україні, як і в інших пострадянських країнах, було переважно предметоцентричне навчання, мета якого – дати середній обсяг знань узагальненій більшості студентів. *Застарілі підходи, коли виключно заклад освіти вирішував, що «потрібно» здобувачеві, яким саме формам і методам навчання й викладання віддавати перевагу, залишилися в минулому.* Але з новими умовами це створило ситуацію неконкурентоспроможності випускників українських медичних вишів у європейському середовищі. Нові соціально-економічні умови вимагали і на внутрішній ринок праці принципово нового контингенту лікарів. Тобто обставини спонукали до реформування підготовки медичних фахівців, які б відповідали гнучким умовам сьогодення. Наслідком активної реакції освітнього середовища на мінливі потреби ринку праці, потреби формування загальних і фахових компетентностей, необхідних не лише для якісного виконання професійних обов'язків, а й для розв'язання життєвих проблем, ситуацій, нагальних проблем державотворення, вектором освіти стала студентоорієнтованість навчання [2;7]. *Нині використання студентоцентрованого підходу забезпечує посилення ролі здобувача вищої освіти як рівного учасника процесу навчання – від пасивного слухача до активного і вкрай мотивованого.*

Із точки зору принципу студентоцентрованості здобувач вищої освіти стає суб'єктом із власними унікальними інтересами, потребами, досвідом, який спроможний бути автономним і відповідальним учасником освітнього процесу [4;5;8].

Студентоорієнтованість – це концентрація уваги й методів освіти на врахуванні якостей особистості, здатностей до формування індивідуальних освітніх траєкторій і, відповідно, індивідуального профілю компетенцій.

Концепція студентоцентризму охоплює такі основні напрями:

- акцент на активне, а не пасивне навчання;
- акцент на глибоке вивчення й розуміння навчального матеріалу;
- підвищення відповідальності здобувачів вищої освіти;
- розвиток почуття самостійності в здобувачів вищої освіти;
- взаємодія і взаємоповага між викладачем і здобувачем вищої освіти;
- рефлексивний підхід до навчального процесу і викладача, і здобувача вищої освіти.

Мета студентоцентрованого навчання – створення сприятливих умов для більш ефективного засвоєння знань, формування професійних умінь і навичок, компетентностей, за збереження свобод здобувачів вищої освіти для досягнення культурних і освітніх цілей [5;6;8].

Таке спрямування навчальної діяльності передбачає створення всіх умов для розвитку особистості та її професійних якостей, необхідних для успішної фахової роботи й кар'єрного зростання. Слід зазначити, що за студентоцентрованого підходу змінюється роль викладача, адже він має стати для студента референтною особою. Раніше роль викладача була домінуючою, що інколи мало й негативні наслідки для формування майбутнього лідера або особистості, яка має виражене критичне мислення, тому що існує тонка межа між авторитетом і авторитариз-

мом педагога. А в умовах сьогодення стосунки викладач-студент переважно партнерські, що стимулюють до зростання компетенцій і викладача, і здобувача освіти.

Досягнення максимальної ефективності цього процесу може здійснюватися шляхом активізації навчання, яке базується на принципах «глибинного підходу» у викладанні. Цей підхід передбачає можливість використання варіативних та інноваційних методів викладання; стимулювання викладання й постійне самовдосконалення викладача, яке підкреслює його значимість для студента і свідчить про певні компетентності [2;6;7]. До методів студентоцентрованого викладання належать:

- метод креативного мислення;
- створення проблематики;
- комплексне уявлення про проблеми майбутнього і створення алгоритмів їх розв'язання;
- метод тренінгових груп;
- ілюстрація ідей;
- резюме відповіді іншого здобувача.

Ці методи дозволяють ефективніше організувати навчальний процес, допомагають формувати здатність критичного мислення, а також уміння працювати як індивідуально, так і в колективі над поставленим завданням, виконують відповідальність студента за результати навчання і сприяють розвитку ініціативи.

За такої форми навчання кожен має виступати в ролі лідера під час командної роботи або вмінні розглядати питання з різних точок зору, що інколи дозволяє віднайти нові шляхи розв'язання проблеми. Також до переваг цієї форми навчання належать індивідуальний темп та інтенсивність вивчення дисципліни, тобто створення індивідуальних освітніх траєкторій у їх класичному розумінні. Кожен здобувач відповідально й усвідомлено обирає власний шлях реалізації професійного потенціалу, зважаючи на власні особистісні ресурси з урахуванням вимог стандартів освіти і власних потреб, мотивів, досвіду й можливостей.

Висновки. Отже, нині відбувається зміщення пріоритетів у освітньому процесі з викладання на навчання, у процесі якого студент стає центральною фігурою освітнього процесу, виступає повноправним суб'єктом відносин, бере на себе частину відповідальності за навчання. Знання, які студент здобув самостійно, із використанням новітніх джерел інформації, творчого підходу, завдяки власному досвіду й усвідомленню отриманої інформації, стануть важливим чинником у формуванні особистості майбутнього фахівця, який буде впроваджувати принципи соціальної відповідальності в життя суспільства.

Список використаної літератури

1. Підвищення ефективності навчання студентів в умовах реформування медичної освіти / Біловол О. М., Князькова І. І., Корнійчук В. І., Денисенко В. П., Кірієнко О. М., Ільченко І. А // Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні: матеріали XV Всеукр. наук-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р.). – Тернопіль: ТДМУ «Укрмедкнига», 2018. – С. 91 - 92.
2. Проблеми й суперечності студентоцентрованого навчання в сучасній українській вищій школі / С. М. Совгиря, Н. І. Винник, Г. П. Задворнова, Р. М. Грінко // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Потава, 24 березня 2022 р. – Полтава, 2022. – С. 286-287.
3. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 року № 2145-VIII – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. –168 с.
5. Роль самостійної роботи студентів при вивченні патоморфології / І. І. Старченко, Н. І. Винник, С. М. Совгиря [та ін.] // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 23 березня 2017 р. – Полтава, 2017. – С. 155-156.
6. Сорока Ю. Практикуючи студентоцентровану освіту: діагностичні аспекти студентських очікувань // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». 2014. № 32 (1101). С. 190 -194.
7. Сосницька Н. Л. Студентоцентрикований підхід до професійної освіти в умовах сталого розвитку суспільства / Н. Л. Сосницька, В. Глікман С. // Науковий вісник львівської академії. Серія : Педагогічні науки. – 2017. – Вип. 1. – С. 377-381.
8. Труднощі та суперечності студентоцентрованого навчання / Алексеєнко А.П. // Студентоцентрикований навчальний процес як запорука забезпечення якості вищої медичної освіти: матеріали ІІІІ навч.-метод. конф. ХНМУ (Харків, 29 січня 2020 р.) / Міністерство охорони здоров'я України, Харк. нац. мед. ун-т. – Харків : ХНМУ, 2020. – Вип. 10. – 236 с.